

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22)	
„Haasensteint és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)	
Nyilatási czikkok	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállás:	Az értékes czikkok díjaztatnak.	Kiadó-hivatal:
Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.	Kéziratok nem adatnak vissza.	Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések külföldök.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégíthessenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Politika és közgazdaság.

IV.

Azon országsszervezési munkálatok s intézmények közt, melyek törvényhozásunk figyelmét s tevékenységét az utóbbi években igénybevévők, s melyek egy valóban nagyszerű munkásság és erőfeszítés emlékéit örökítendik meg, nem egy van, mely kétség kívül nélkülözhetetlen tényező arra, hogy az ország hatalmas anyagi segélyforrásai nagyobb mérvekben megnyitassanak.

Minden törekvés, minden intézmény, minden törvényezik, mely például a tulajdonjog biztosítását, a jó és olcsó igazságszolgáltatást, a birtokviszonyok rende-

zését vonja maga után, megbecsülhetlen eszközt nyújt a gazdaság, ipar és kereskedelem emelésére, a mennyiben ezek által az ország közhitel emelkedik, s a tőke bizalma oly irányban fog növekedni, melyet a gyakorlati nemzeti gazdasági politika éppen szíve szerint óhajthat.

Mig az ősiség rendszere a földbirtokot lenyűgözte, mig igazságszolgáltatásunk nem reformáltatott, s mig a telekkönyv nem léptetett életbe, addig igen természetes, hogy a tőke nem jöhetett mezei, közmű-, s gyáripárunk és kereskedelmünk segélyére. A pénz csak oda megy, a hol biztos elhelyezésre talál, s a bizalmatlanság legkisebb fuvaltatára megfordítja vitorlát.

Hitelviszonyaink javításáról nem is álmadozhatánk igazságszolgáltatási reform és telekkönyvi intézmény nélkül.

Eddigi igazságszolgáltatásunk rosszabb hirben állott, mint talán megérdemélte. Mintegy jelszóvá, s lassanként mania-vá vált az utóbbi években egész általános-ságban hirdetni, hogy a magyar törvénykezésnél rosszabbat már képzelni se lehet. Kétség kívül volt ebben valami — túlzás. De a külföld annyival inkább kész volt elfogadni ezen ítéletet, mivel már régi idők óta előítélettel viseltetett irántunk, s nem lehet csodálni, ha hazai közvéleményünk maga is a szakadatlan ócsárlás hallatára hozzájárult ezen anathemához. E tekintetben oly helyzet lön teremve, mely valóban tarthatatlanná vált, s ha kormányunk és törvényhozásunk sürgősen hozzálátott igazságügyünk reformjához, ezzel e legígézőbb, gyakorlati, életbevágó igényeknek lön elégtéve, oly igényeknek, melyeknek mellőzése közhitelünk nagy mérvű, gazdaság, ipar és kereskedelemre egyiránt kiható, súlyosodását vonta volna maga után.

Az igazságügyi reform tehát a leg-távolabbról se támadható meg azon szempontból, mely szerint az időelőtti lett vol-

na, s mely szerint azt némelyek reformalkotásaink betetőzéséhez és így későbbre halasztatónak vélték. E tekintetben a gyakorlati élet igényeinek megfelelő logikai rend követelménye lön kielégítve; mert e nélkül korai lenne még csak beszélni is hitelviszonyaink javításáról, s mielőtt a földbirtok, ipar és kereskedelem föleggélésére hitelintézetek felállítását és országos támogatását sürgethetnők, mindenekelőtt törvénykezésünk hitelének helyreállítását kellene sürgetnünk, mig így joggal hivatkozhatunk arra, hogy az egyik nevezetes tényezőről, mely nélkül a tőke-pénz segélyülhívása hasztalan fáradság lenne, már gondoskodva van, s annak hatása már is örvendetes irányban nyilvánul nemcsak a hazai, hanem a külföldi közvélemény körében is.

De a legjobb törvénykezés mellett is, ha az ingatlan birtok nincs telekkönyvezve, ha a dologi jog telekkönyvi bekebelezés által nincs biztosítva s minden kételet kizáró világosságba helyezve, még mindig hiányzik valami, a mit a legnagyobb áldozattal is azonnal pótolni kellene. Szerencsére e tekintetben már is örömmel constatálhatjuk, hogy a magyar királyság nagyrésze telekkönyvezve, s a telekkönyvi intézmény már életbe van léptetve. Csak mi, erdélyiek vagyunk e tekintetben hátra; de nem alaptalan azon reményünk, hogy az ez irányban erőfeszítéssel folytatott munkásság már rövid idő alatt be lesz fejezve. Az ország el kell, hogy ismerje, miszerint ez érdekében még erőfeszítéssel, még áldozattal is meg kell szavaznia az eszközöket, melyek Erdély telekkönyvezésének sietőbb befejezését biztosítják, s igazuk van az erdélyi képviselőknek, ha memorandumukban e szempontból indultak ki; csak az nem lenne méltányos, ha a kormányt vádolnók azért, hogy miért nincs Erdély még telekkönyvezve, mert hiszen a kormány könnyen azt felelheti: miért nem szavazta meg a

képviselőház nagyobb áldozatkészséggel azon összeget, mely egy ily nehéz szakmunka végrehajtásához szükséges.

Tagadhatlan azonban, hogy az alapot már megfektetettnek tekinthetjük arra, hogy a tőkepénzt az országos gazdaság, ipar és kereskedelem javára több reménnyel és joggal hívassuk segélyül, mint talán eddig tehetők, s nem alaptalan azon hitünk, hogy egy ily nevezetes termelő országban, a minő a mi szép királyságunk, a telekkönyvi intézmény s igazságügyi reformok életbeléptetése után a közhitel már most csak azt fogja kérdeni: Kormány és parlamentnek nálunk van-e gyakorlati agrár-politikai programja vagy nincs? mert nem kell elfelejtenünk, hogy országos gazdaságunk első sorbani hatóság föleggélése, fölvirágztatása nélkül, nálunk sem ipar, sem kereskedelemnek, sem semminek nincs jövője, s ha életet akarunk teremteni, új életet, a korigényeknek megfelelőt, ha gazdaggá és a cultura magasabb fokára akarjuk emelni hazánkat, mindenekelőtt királyságunk eredeti jellegével, s ahoz képest mutatkozó föléletszükségével kell számolnunk. S minél hamarabb, minél komolyabban tesszük azt, annál több érdeme lesz a nemzedéknek a haza jövőjének biztosítása körül.

A magyarnak önfentartási ösztöne s természetes esze kell hogy tudja, miszerint az az örökös meddő politizálás, az a szenvedelmes pártérdek-bálványozás, melynek nálunk mindenütt vannak fanaticus apostolai, nemzeti geniusunkra csak kábitólag hat, s elzibbasztja a legjobb erőket, elrabolja a legdrágább órákat, melyekre szükségünk van, ha nagy missiónk-nak komolyan megfelelni akarunk.

Az igazi magyar politika ez idők szerint a közgazdasági kérdések terén van hivatva mozogni!

Halmágyi Sándor.

„KELET” TÁRCZÁJA.

Gyulai Pál emlékbeszéde

néhai b. Eötvös József fölött, a Kisfaludy-társaság idei közgyűlésén.
(Folytatás.)

De tisztán irodalomtörténeti s széptani szempontból iskitűnő helyet foglal el e regény. Egy oly mozgalom törekvéseit bátorította, mely költészetünket nemzetibb és mégis európaibb színvonalra vágyott emelni. A Vörösmarty által tört ösvényen Petőfi s Arany jelentek meg, kik mélyebben merítve a népköltészet forrásából, a lyrát és eposzt nemzetibb formában zendítették meg, s az egyszerűjellemzetesre törekedtek. A széptani és politikai irányok egymásba vegyültek, s a demokrácia fuvalma kezdette áthatni költészetünket. A „Falu jegyzője” tárgy-, irány- és hangban gyámolította e törekvést. Eötvös lyrai hevülete, elmélkedő szárnyalata, mely a Karthausiban oly megragadó erővel nyilatkozott, itt humorrá változott át, mely mosolyba olvasztá könyveit, muzsája elhagyta a polgarisodás központját, Párist, s az Alföld déli-bábján ringatózott, — mint a Petőfi s Aranyé, eszményi fényt vetett a kunyhók szalmafedelére, s egy jobbágy életében több tragikumot fedezett fel,

mint a mennyit Gusztávban, a karthausi hőseben, találhatni. Valóban Viola sorsának bonnyodalmai képezik a regény fénypontját. Szabad lelke nem férhet meg a jobbágyi viszonyok között, s midőn a földesuri és szolgabírói önkény legszentebb érzéseit lábbal tapodja, áttöri a korhadt társadalom korlátait, de egy-szersmind megsérti az örök emberi törvényt. Ártatlan vért ontott, s többé nincs nyugalma s magával sodorja környezetét. Hiába menekül üldözői elől s vonul idegen vidékre.

Megtört nemes szíve s multjának bonyodalmai ismét kiragadják magányából, még egyszer férfiasan küzd és sorsa áldozatául esik. S mily eleven jellemzetes magyar alakok emelkednek ki e regényben, a rajz élességét meny-nyire enyhíti a finom humor, s az igaztalan irányt, mely egy egész osztályt támad meg és von feleletre, mily nemesen mérsékli a tiszta és gyűlölség nélküli kedély emelkedettsége.

Eötvös másik nagyobb költői műve: „Magyarország 1514-ben” történelmi regény. Lelkiismeretes tanulmányok után lépett e tere. Tisztelte a történelmi igazságot s úgy hitte, hogy a hir, melyet a történelmi személyek kivív-nak magoknak, a tulajdon legszentebb ne-mét képezi, melyet a költő művészeti czélok érdekében sem másíthat meg. Tisztán erkölcsi érzésből indulva ki, oda jutott, hová a széptan is vezet, mely a történelmi hűséget az illuzió lehetősége, e minden költői mű életfeltétele végett, követeli. — Műve történelmi felfogás tekintetében felülmúl minden eddigi magyar regényt, melyek csak háttérül

használták a történelmet, vagy ha nem, történelmi személyeik inkább az általános emberi szenvedélyek képviselői voltak s nem egyszersmind a koré. Eötvös a kor uralkodó eszméit, küzdő szenvedélyeit igyekezett megtestesíteni. Magyarország hanyatlási korszakát rajzolja, melyet a mohácsi vész követ; tárgya a pórlázadás, melyet Dózsa vezérel, ki egyszersmind a regény hőse. Az udvart, arisztokracziát, népet a kor eleven színében tünteti föl egy történelmi nagy képben, s kivált a csoportozatok rajzában több művészetet fejt ki, mint bármelyik regényében. Dózsát nem festi az alkotmányosság hősének, az ujkori demokrácia képviselőjének, bukását a korviszonyokból és jelleméből fejt ki, s kerül minden egyes célzatot a jelenre. Pedig az indok, mely őt a mult e tárgyhöz vezette, a jelen vágyai és aggodalmaiban rejlett. A jobbágyok fölszabadítá a a reform egyik legfőbb kérdésének tekintetett, melynek megoldási szükségét és nehézségeit senki sem érezte élelnekben Eötvösnél. Balsejtelmek nyugtalanították, a mult tanulságával akart hatni a jelenre s a költészet erejével mutatni föl az elvakult nemesség és fölizgatott nép szenvedélyeit, melyek nemzeti katasztrófa-hoz vezetnek.

Sejtelmek nem teljesültek. Egy nagy napon a nép fölszabadult, a nemzet kivirta önállását, az alkotmány reformáltatott ugyanazon eszmék szerint, melyeket ő hirdetett s mint kultuszminiszter maga is helyet foglalt az új kormányban. Azonban az új intézmények összeűtközése, a reakció támadása, az eszmék

és szenvedélyek hullámai a forradalomba sodorták a nemzetet. Eötvös, mint kinek a forradalom és ellenforradalom harcrai közt szerepe lejárt, félrevonult és külföldön élte át a végzetes éveket. Midőn a forradalom árja lezúgott s magába temette az ezredéves magyar alkotmányt, szívet kimondhatatlan fájdalom töltötte el. Régi barátja, pálya- és elvtársa Szalay, hasonló buskomorságban szenvedett. Ott találkoztak a zürichi tő partján s megtörve, elrémülve borultak egymás karjába, mert nem az idő vénit, hanem élményeink. Vigasztalták egymást. Szalay magyar történelem tanulmányozásához fogott, hogy lássa, lehet-e még remélnünk, mert a nemzetnek tulajdonai egy eszmény által nem változhatnak meg s azért egész multja az, miben jövőjének kulcsát találhatni, — tudni akarta, mi vár ráunk, hogy meggyőződve nemzetünk hivatásáról, új erővel fogjunk munkához s jóvá tegyük elkövetett hibáinkat, vagy azzal a meggyőződéssel haljunk meg, hogy a magyarnak ugy sincs mit keresni a világon. Eötvös, ki nemzete sorsát mindig az emberiség nagy érdekeivel szerette összekapcsolni, szintén tanulmányhoz fogott, azon elmélkedett: vajjon polgarisodásunk sülyedésnek indu-t-e, egy új caesarizmus rothasztó karjaiba hanyatlunk-e, vagy a látszó romlás csak átmenti korszak s az eszmék, melyekben e század oly mélyen hitt s oly mélyen csalódott, fognak-e megtisztulva egy jobb jövőt megalapítani?

Ime a „XIX-ik század eszméinek befolyása az államra” című munkájának eredete. E

BELFÖLD.

Deés, 1872. febr. 15.

Gajzágó Salamon főszámvéve-széki elnök rokonai és barátai látogatása végett e hó 13-án Deésre érkezett. Itt létének híre gyorsan terjedt el s általános örömet okozott. Tegnap a tisztelgések egymást érték, egyesek és a városunkban létező különböző hivatali testületek siettek üdvözlőket kifejezni. A tisztelgők közül ki kell emelnem azon, mintegy 80—100 egyenből álló küldöttséget, mely ő nagyméltóságának részint egykori pályatársai-ból alakult, s Torma Károly főispán vezetés alatt vonult szállására, hol az említett főispán ur meleg szavakkal tolmácsolva mindnyájunk érzelmét, ő nagyméltóságának belső szolgálatmegyei barátai és tisztelői nevében egy nagyrétű emléket nyújtott át, mely áll egy dusan aranyozott s drága kő-vekkal kirakott antik kardból, kard- és mentekötőből, egy forgóból, végre mente- és mellénygombokból; ő nagyméltósága főispán ur beszédére a legmeghatottabban felelt, s köszönte meg a még a multban gyökeröző barátságuk és szeretetnek eme gyöngéd nyilatkozatát. Az elnök ur dr. Almai Károly vendége.

B—ly—S—l.

Kolozsvár, febr. 18-dikán

(r. t.) A kolozsvári piaci r. cath. templomot környező épületek kisajátítását intéző választmány küldöttsége, Hajós János vál. elnök, Schütz János vál. pénztárnok és háznagy, továbbá Korbul Bogdán, Kállai Lajos és Fröllich Vilmos, vál. tagok, személyében abbéli megbízásának, hogy a tervezett kisajátítás, illetőleg a kolozsvári r. cath. egyházmegye által e részben tett javaslatok elfogadása érdekében gy. fehérvári püspök, Fogarassy Mihály ur ő nagyméltóságánál, ez uton is kérelmezzék, a közelebbi napokban felelt meg; e célból f. hó 14-én Fehérvárra utazott, hol másnap ő nagymélt. a legmelegebb fogadtatásban részesült.

A választmány elnöke csak futólag említ fel azon érvet, hogy e kisajátítás által nem csak a város piacza és környezete nyer díszben, szépségben és közlekedési előnyökben, hanem legfőbb haszon magára a templomra hárul, mint a mely visszaadtnak eredeti díszének és önállóságának, valamint azon mozzanatot, hogy e vállalat létesítése közel két évtized óta egyik főbb óhajátását képezi Kolozsvár összes lakosságának, csak röviden érinté, mert az előbbire nézve a legrészletesebb adatokat tartalmazzák a vonatkozó tárgyalási iratok, az utóbbi pedig a legvilágosabb kifejezést nyerte azon szép összegekben, melyeket e város lakossága e célra áldozatul hozott. Hanem leginkább hangsúlyozta azon lelki álláspontot, melyet e város lakossága és képviselő testülete elfoglalt akkor, midőn az eszme megpendült, és elfoglalt jelenleg, midőn a kivitel körül bűz-gólkodik, és ezt a következőkben jelezte.

Az egykori Erdély — melyet nem csak költői rajongásból, hanem történelmi adatok, érvek és emlékek, alapján teljes joggal nevezhetni a szabadság hazájának — egyéb szerencsétlenségei mellett azon szerencsében ré-

könyvben tetőpontra nyilatkozik Eötvös történelmi és politikai nagy műveltsége és éles eszének, gazdag szellemének egész termékenyítő ereje. Induktív módszert követve bonczkés alá veszi e század uralkodó eszméit: a szabadságot, egyenlőséget és nemzetiséget s kimutatja, hogy ez eszmék, a mint azokat értelmezik s az államban valóstításukra törekednek, ellenkezésben vannak egymással, s valóstításuk semmivé tenné a keresztény polgárisodást. Kifejti, hogy az emberek többsége ez eszmékhez más értelmet köt, mint a melyben valóstításuk megkíséreltetett, hogy az egyéni szabadság lelkesíti az európai emberiséget, e tisztán keresztény eszme, mely a leglényegesebb különbséget képezi korunk s az ókor műveltsége közt s a mely szerint az egyenlőség csak eszköz, hogy mindenki a szabadság élvezetéhez juthasson, a nemzetiség (pedig az egyéni szabadság elvének alkalmazása egész nemzetekre. Kutatja amaz elveket, melyek az ókorból maradván reánk, maiglan főtartották uralmukat az állam körében és szembe állítja velük a keresztény polgárisodás elveit, melyek még valóstításra várnak. Összhangzásba hozni az állam rendezését a keresztény polgárisodás elveivel: ime a munka alapelve. Mélyen hisz a keresztény polgárisodás jövőjében, meg van győződve, hogy némely szomorú jelenségek ellenére is nem a romlás, hanem a keresztény elvek győzelme felé sietünk, s a csalódások, melyeken átes-tünk, a forradalmak, melyek által hanyattunk, mintegy szükségeselek voltak arra, hogy téve-

szesült, hogy a reformatió kezdetén és terjedésének első évtizedében, midőn más országokban a felekezeti gyűlölkés és órkánként dühöngett: ő már ezelőtt háromszázadokkal törvényt alkotott a lelkiismeret szabadságáról, s gátot vetve az akkor nagy mérvben fejlődni kezdett vallási ujtásoknak, egyszersmind a törvényesen bevett vallásfelekezeteket politikai jogokkal látta el, s egyenlősítvén azokat e jogok élvezhetésére nézve, a belbékét helyreállítania sikerült.

És ezen az akkori idők viszonyaihoz és fogalmaihoz képest észszerű intézkedés meg is termette gyümölcsét, mert Erdély népe — különböző vallásfelekezetekre oszolva bár, de kölcsönösen tisztelni tanulta a felekezet jogait, szellemi és anyagi érdekeit. A kölcsönös vallási, illetőleg felekezeti türelem naponta mélyebb gyökeret vert, s ebből vette ki magát azon szép egyetértés, mely Erdély népét a legutóbbi időkig oly szépen jellemezte.

Kolozsvár pedig ezen Erdélynek századokon keresztül központja, fővárosa és szíve volt. Innen indultak ki a kor szükségét megértő szö-zatok a hon különböző részeibe, és a felmerült koreszméket e város, mint édes anya, saját emlőjén táplálta és nevelte fel.

Kolozsvár városa tehát ez uton és becses hagyományként örökölte, és mint ilyet őrzi ma élő nemzedéke is azon szép egyetértést, mely e városnak ma is különböző felekezetekre osztott lakosságát testvérekként egyesíti, azon gondolatban, hogy egymás jogait, szellemi és anyagi érdekeit tisztelőben tartsa, ápolja, sőt ha kell védelmezze is.

És e felfogásnak igen természetes folyamán: semmit nem kívánni egy felekezettől is, a mi azt anyagi, vagy szellemi érdekeiben megkárosíthatná!

Ily érzelm és felfogás behatása alatt adott kifejezést e város e kisajátítás felmerült eszméjének s ugyan e vezéreszmék lobogója alatt kívánja annak végrehajtását is eszközölni. S mert a küldöttség tagjai, valamint küldők is azon meggyőződést táplálják, hogy a célba-vett uton a város érdeke a templomával a nélkül összeegyeztethető, hogy az egyház-köz-ségnek anyagi áldozatot vagy rövidséget kelljen szenvednie, — felkéri ő nagymélt., hogy a kolozsvári r. cath. egyház-megye által tett javaslatokat elfogadni, jóváhagyni és ezáltal e vállalat mielőbbi létesülhetését előmozdítani méltóztatssék.

Erre ő nagymélt. a torony fontosságától, valamint az illető egyházköz-ség fennforgó ér-dekeitől áthatottan, de egyszersmind méltányló figyelemmel a város közóhajására, a legmegnyugtatóbb nyilatkozatot tette.

Mindenekelőtt kiemelte, hogy örvend e küldöttség megjelenésének, mely alkalmat szolgáltat a kölcsönös eszmecserére s a fennforgó kérdés mikénti elintézésére nézve létezhető ész-revételek s ellennézetek kölcsönös egyetértés ál-tali kiegyenlítésére. Kifejtette továbbá, hogy a kisajátítás elvi kezelése ő excéja hivatalos elő-dének korábbi elhatározása által már eldöntve, illetőleg túlhaladva lévén, ezuttal csakis a ki-viteli módokat képezheti a kérdés tárgyát, en-nek elhatározásánál pedig oly irányban kíván eljá-rni, — mely a kolozsv. r. cath. egyház-megye iderágó érdekei megóvása mellett a város ész-látatát s ebbéli óhajátát is lehető méltány-

désünket belássuk. Tisztán tudományos szem-pontból indul ki s a pártok fölött állva vizs-gálja az egyén érdekeit, szükségait, az állam célját, az egyéni közszabadság biztosítékait; nyomozza a haladás törvényeit, s befolyásukat az állam szerkezetére. Alig van nevezeteseb ál-lami s társadalmi kérdés, melyet vizsgálata tárgyává ne tett volna. S fejtegetésében az is-meretek mily gazdagsága kíséri. Jól ismeri a népek s korszakok jellemét, az okok s ered-mények kapcsolatát, a különböző polgárisodá sok eltérő és találkozó pontjait s a tényező-ket, melyek befolyanak az emberiség műveltsé-gére. Néhol történetfilozóf, másutt történetnyo-mozó, s nemcsak a politikai, hanem a törté-nelmi tudományt is új szempontokkal tanusít-ja. Nem ok nélkül irodalmunk büszkesége e mű, s külföldön méltán említik egy sorban Stuart Mill hason tartalmu munkájával.

(Vége köv.)

Miss Alda.

Fortoul L. beszélve.

II.

— Elhatároztam magam, folytatni, igen... bevégeztem tény... háttérbe szorítottam minden önző ellenvetést, mely személyes érdekeim mel-lét szólt... a szegényeknek áldozom nyugodalmam és... megházasodom.

— Ez már igazán különös, gondolá ma-

latban részesítse. Ezek után a dolog részleteire áttérve, a dolog érdemére vonatkozó megállapodásait közölni méltóztatván, a küldöttség örömmel győződött meg arról, hogy e kérdés megoldásánál oly módzat fog alkalmazásul ajánlatni, mely, míg egyfelől a terv sikerét mindkét félre nézve, megnyugtató módon kívánla biztosítani, másfelől a kiviteli lehetőségét is jénnyegesen előmozdítandja.

Ez elfogadást, illetőleg kölcsönös értekez-letet, lényes ebéd követte, hol a küldöttség ő nmlgát szíves és kedélyes házi gazdaként tisztelhetette.

Országgyűlés.

Pest, febr. 17.

A képviselőház mai ülésén az előzmé-nyek után írvett napirend folyamán következett a kérvényi bizottság jelentése s ezután a bankügyi tárgyalásának folytatása.

Első szónok Wahrman Mór. A bankkér-dés helyes megoldásától függ Magyarország nemcsak anyagi, de politikai jóléte, európai ha-talmi helyzete, s állami önállása. Ezért e kérdés nem itélendő meg csupán szakférfiui, de egyut-tal magasabb politikai szempontokból is. E kér-dés megoldására a pillanat kedvező, mert azt minden illetékes kör kívánja. Csak hogy minde-nik máskép. A nat. bank privilegiumának, tán a 80 millió adósságnak is, s monopoliumának elismerését érte alatta. A nemzetgazdászok úgy értelmezik azt, hogy a valuta teljesen állitassék helyre minden következtelével együtt. A tömeg pedig semmi elvvel sem törődve csak olcsó hitelt akar. Ezeket mind kielégíteni nem lehet, de célul e tűzhető ki. Szólok aztán Si-monyi javaslatára ellen Trefortot fogadja el, ecse-teli a Magyarország s az o. nemz. bank közt létező viszonyt.

Az osztr. bank abszolút hatalom, mely nem mindig hallgat az ész okaira, s csak azon önzésért lehet vádolni, melyet tanusít fiókin-tézei iránt. Főhibája, hogy nem osztrák, de bécsi bank, mert minden forgalmat Bécsbe igyek-szik cenzentrálni. A vidékeken alapított filialéi sem felelnek meg az igények-nk. Egészben van 8 filialéja, míg a porosz bank 159, a francia 72 s a belga 32 fiókkal bír. A tavalyi bécsi váltódescompt-forgalom 86 millióra ment, míg az összes fiókoké csak 50 millióra, — míg a porosz banknál az egyész üzletből csak 12% esik Berline. Mindebből látható, hogy Magyar-szág kivált nem hiába elégedetlen a bank-hoz való viszonyával.

Második hibáztatása a bank iránt, hogy állandóvá tette a magas kamatlábat, mely azelőtt 4% volt, míg most 6 1/2 %; az emelés azelőtt csak azért történt, hogy a bank érez-alapját védje, míg szükség most nem forog fön, mivel a bankjegyek kényszerforgalommal bírnak. E magas kamatláb nyomja az ipart, a kereskedelmet s a földművelési viszonyokat. Trefort javaslatára a nemzeti bankkal minden áron kibendő egyezség mellett van, az egyez-ségnek csak megkísérlését akarja, mely ha lét-rejő, nagy Magyarország nem fog többé függ-ni a bank szeszélyétől, s míg a bankjegyek kényszerfolyama tart, annak nemcsak súlyát érzi, de előnyeit is, és befolyást fog gyakorol-ni a kamatláb meghatározásában is.

gában Ramel, a szegények érdekében akar meg-házasodni!

Ezen embernek tehát különös kiváltsága van, hogy semmit, de épen semmit nem tehet a nélkül, hogy az valódi eseményt ne képezzen az emberiség érdekében. Különös! Nagyon kü-lönös!

— Flars kisasszonyt veszem nőül, tevé hozzá Chalain ur. Alkalmassint ösmeri őn ne-véről Flars grófot, a legtekintélyesebb emberek egyikét, ki nagy iparvállalatok élén áll. Ezt nem mint titkot közlöm önnek Ramel ur: csak egyszerűen mondom, mert nem szokásom tet-teimet homályba burkolni; én életemet a köz-jónak szentelem... Átláttam, hogy a nők em-berek helyzetüknél fogva több befolyással bírnak a világban s ez állapot bizonyos tekintélyt szerez nekik. Elfogadtam tehát a házasság esz-méjét, mint újabb eszközt tevékenységem gya-rapításának a szenvedő osztályok érdekében.

Ez tölem áldozat, mert szerény és békés hajlamaim inkább összhangzanak az aggregény-ség magányával. Különben... komoly dolog is családot alapítani. Ez a gondok és kötelmek egész sorát nyitja meg előttünk... végtelen-ségtől újabb és mindig növekedő kiadásoknak, oh! valóban a szegény emberek igen könnyű oldalról veszik a házasságot.

Csoda-e aztán, ha éhen halnak, hogy an-nyi földönfutó, neveletlen gyermek van, és ál-talán, hogy a népesség oly ijesztő módon nö-vekszik!..... Őn fiatalon házasodott nem de Ramel ur?

A valuta rendezése iránt a 3 javaslat na-gyon előtű. Simonyi mindjárt, Ghyecy még ez ülésszak alatt akarja: pedig mindak'ttő lehe-tetlent kíván. Különben is hibásnak tartja a véleményét, hogy most, mivel az agio csak 12%, a valuta rendezése könnyű lenne; sőt nehezebb most. Ha az államjegyek beváltása által akarjuk azt eszközölni: most 30 millióval több állam-jegy forog, mint tavaly. Gazdagok pedig ép úgy nem vagyunk, mint tavaly. Kényszer-szabályok-kal a valuta helyre nem állítható, csak idővel s általános takarékossgá következményekép. Szó-ló aztán megvilágítja Ghyecy tervezetét. Hogy érczalapu bank nem állítható most föl, Ghyecy is elismerte; az államjegyeken alapuló jegy-bank pedig veszélyes kísérlet. Aztán honnét vennők az államj-gyeket, ha G. javaslata sze-rint Ausztriától egész külön pénzügyi gazdál-kodásunk volna? Itt Ghyecy önmagával jött ellenkezésbe; Bécsből se lennénk így függetle-nek. Az osztrák bankjegyeknek mindentől el-tekinthet, mégis bizonyos értéke van, mert egy részük érczalappal van fűdözve, míg Ghyecy bankjánál a 100% veszteség sem volna ki-zárva. Mindezeknél fogva ajánlja Trefort ja-vaslatát.

B. Simonyi Lajos Ghyecy Kálmán ha-tározati javaslata mellett emel szót. A jegy-bank azonnali föllállítását szükségesnek tartja, mert ez régi óhajátása a köz élelménynek; bár maga is bevallja, hogy a valuta helyreállítása csak hosszabb idő alatt történhetik meg.

Utána Kerkapoly pénzügyminister beszélt. Legelőször is bámulatát fejezi ki azon sür-gőtlődés fölött, melylyel balról a kormány nyilatkozatát szorgalmazták, a kormánynak meg van a maga álláspontja, azért hallani akarta az ellenvéleményeket, mielőtt azt ki-nyilatkoztathatná: bisz a várakozás által épen a kapacitációnak hagyott tárt ajtót, melyen át a baloldal meggyőzhesse önálláspontjának hely-telen voltáról. A kapacitáció azonban nem volt elég súlyos indokaiban, s így nem volt meg-győző erejű. Mért küldötte a ház ki a bank-ügyi bizottságot? Azért, hogy jelentést terjesz-szen elő a szakértők véleménye alapján az iránt, mily törvényes teendők szükségesek a hazai hitelnek önálló szilárd alapra fektetése és annak alapján jegybank alapíthatása iránt? A kihallgatott vélemények alapján azóta min-denki meggyőződött, hogy erre nézve okvetlen szükséges a valuta helyreállítása; a valuta pe-dig nem állíthatatik helyre egyszerre a pénz-ügyi s hitelviszonyok mély s általános meg-rendülése nélkül, hanem csak hosszas pénzügyi mivelet után. Ghyecy tegnapi beszédében szün-tén elismerte, hogy a valuta helyreállítása nagy áldozatokat ró a magyar földbirtokra, de azt elviselni készen nyilatkozott; míg Simonyi Lajos bár már nem vallja e kés-zséget, sőt azon meggyőződését is kimondja, hogy a valuta helyreállítása csak hosszabb idő alatt történhetik meg. Pedig ha a célzt akar-juk, akarnunk kell az eszközöket is, s így még hitelviszonyaik megrendülését is kockáztat-nunk kellene, ha a valuta rögtön helyreállítá-sával a jegybankot azonnal s minden áron föl-akarnók állítani. — A bankbizottság főbajnak azt jelezte, hogy a nemzeti bank által Ma-gyarországtól a hitel megvonathatik s a bank magyarországi ügykezelésére a magyar kor-mánynak nincs meg az öt jogilag megillető ellenőrzése. S Trefort javaslatára e baj megor-voslására céloz legelőször is, nem zárván ki

- Igen uram, úgy van.
- És vannak gyermekei?
- Három volt, csak kettő maradt be-lőlök.

Chalain ur vállvonitva veté fel tekintetét a boltozatra.

— Oh folytatá, minő felelősség neheze-dik az emberre, ki étvágygyal megáldott lé-nyeknek ad életet, olyanoknak, kik meg van-nak fosztva minden segély-forrástól és szük-ségkép azoknak kell terhőkre esniök, kik vala-mivel bírnak.

E perczben jelenték a háziurnak, hogy tálalva van. Ramel sietett elosonni és a lép-csőkön lemenve mondá magában! — Fogadjunk, hogy valamely szegény ördög érdekében törté-nik az is, ha most Chalain ur egy pompás szarvas gomba-pástétomot elfogyaszt ebédjén.

Negyed óra múlva nagyokat lélekzelve érkezett ötödik emeleti laká-ára.

— Végre itt vagyok kedvesem, jól meg-késtem.

— Nagyon sajnálom, mondá Ramel asz-szony, az ebéd egészen elromlott.

— Pompás lesz... csak kérlek ne nézz oly haragos szemmel reám, szemeid sokkal szebbek, mikor mosolyognak.

Az igaz, hogy a vidorság különösen széppé tette Polin szemeit, — nagy eszes szemek, minő nem sok van és melyek bámulatos össz-hangban voltak kellemes arczával.

utját az osztrák nemzeti bankkal való egyezkedésnek, de szabad kezét hagyván mindazon intézkedések megtételére is, melyek egy önálló jegybanc alapítására szükségesek. A kormány tehát a beadott javaslatok közül ehhez járul; mert ez meghatározza a cél, az ehhez vezető eszközök megválasztását pedig a kormányra bizza. A mi az önálló bankra vonatkozó nézetét illeti, kinyilatkoztatja, s hiszi, hogy a kormánynak is az a nézete, hogy az ország sajátos közgazdászati s hitelviszonyai folytán egy önálló bankot sokáig semmiesetre sem nélkülözhet (Helyeslés minden oldalról.) De az előföltételekkel erre nézve még nem bírnak, azért az alakítandó provisoriumnak olyannak kell lenni, mely alkalmas legyen az előföltételek megszerzésére. E cél elérésére, teljesen körvonalozza Trefort javaslata, azért ezt el fogadása ajánlja (Hosszas helyeslés.)

Öt percznyi szünet után Tisza Kálmán megrója a kormányt eljárásáért Bizonyítani törekszik, hogy a kormánynak a bankügyben nincs álláspontja, s hogy az valóságos hipokritaság. ha a kormány erősíti ugyan bankalapítási akaratát, de bizonyítja egyúttal, hogy erről nézve okvetlen szükség a valuta helyreállítása, ez pedig rögtön nem lehetséges. Ez véleménye szerint annyi, hogy akarja is, nem is, az egészszel pedig port akar hinteni a nemzet szemébe.

Utána még Horn Ede szól Gyeczy indítványa mellett, beszédét azonban, az idő eltelén, nem végezte be.

Ülés vége fél 3 órakor.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, febr. 20. 10 ó. 40 p. d. e.,
Erekezett: febr. 20. 11 ó. 15 p. d. u.

A képviselőháznak tegnap folytatja a bankvitát; szólottak Horn, Falk, Jókai.

Vakanovics horvát báni helyettes tegnap fogadta a tisztviselőket.

Strossmayer püspök tegnap reggel Olaszországból Zágrábba érkezett: este Diakovárba utazott, hol nagy ünnepségekkel fogadtattott.

Hlok és Apotával közt maga a katonaság kirabolta a posta kocsi.

Beust gróf Münchenben van, honnan egyenesen Londonba megy.

A pápa levelet intéze a francia clerusához, melyben megparancsolja, hogy a legitimista Chambord trónkövetelőhöz csatlakozzék.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, febr. 20-án

— Dr. Szabó József temetése tegnap általános részvét mellett nagyszemélyes ünnepélyes fényben történt meg. A nyilvános és köztintézeteken kitűzött gyászlobogók fájdalmasan, némán intettek vesztésünkre, az elhunytához s önmagához méltó kifejezést adott a rendkívüli népes temetési menet, mely a vasuton érkezett tetemet fogadta, s melynek élő tagjai a város minden osztályának, minden körének fájdalma és gyásza visszatükrözött. A temetési szertartást m. Késér Mózsef, püspök teljes segédlettel végezvén, a koporsó a helybeli dalkör szép gyász dallamai mellett bocsátott a sirba le. Áldás emléken, béke hamvaira!

— Szék városa képviselőjét, Éber Nándort, megválasztá diszpolgárul s erről az oklevelet ki is állította. Alkalmunk volt e csinos kiállítású okmányt látni: szövegét, sikerült tolráji körzetben, Propper József, a helybeli polgári tanoda szépirás- és rajztanára, állítja ki, kötését pedig — megyszinbárony, aranynyomattal — Hancz György készíté, igen izletes alakban. Mind az irás, mind a kötés díszes-terére válik mesterének. Éber Nándor, köztudomásúlag képviselői napi díjait a széki népiskolának ajándékozza.

— A posta felügyelőséget figyelmeztetjük, hogy a szekér-posta kiadásánál csináltságosan egy kis rendet, mert most az is megtörténik, hogy a kihordó által a félnek kézbesített levélre a kiadó urak nem tudják kiszolgáltatni a csomagot — mivel eltévedt, míg más napra aztán valahonnan elő nem kerítik.

— Schreiber Ferencz, a „Siebenbürgische Bätter“ szerkesztője, lapjában töredéket ad köre egy közhatalmi levélből, melyekből kitűnik, hogy az ottani követválasznál „von“ Bauszern Guidot, a „nép“ emberét, különösen a reactionarius szász klérus protegálta a fiatal szász Schreiber ellenében. Tréfás dolog volt e választásnál az is, hogy Schreiber ellen a Sieb Bl. egy oly cikkével korteskedtek Bauszern javára, melyet maga Bauszern írt volt, s mely reactionarius tendenciákat árult el.

— **Andrássy Gyula gr. Gyöngyösi** Alajos főpolgármesternek ama hozzá intézett kérdésére, mikor lehetne a pestvárosi diszpolgári levelet átnyújtania, febr. 16-án kelt levélben következőleg válaszolt: „Köszönettel vettem nagybecsű levelet, melyben azon reám uézve színtoly megköszöntök, mint örvendetes tény alkalmából, hogy Pestváros diszpolgárának megválasztattam, reám szíveskedett bizni a hely és idő meghatározását azon küldöttség elfogadásával, mely nagyságod elnökele mellett a diszpolgár átadásával megbízott. Sietek nagyméltóságot értesíteni, hogy a mily hálás örömmel veszem minden körülmények között Pestváros rokonzenének jelét, oly kölönös megelégedésemre szolgál az, hogy 3 felsége legkegyelmesebb urunk kíséretében e hó 26-án Pestre érkezvén, Pestváros küldötteit — egy megérkezésem után meghatározandó napon — éppen azon város kebelében lehet szerencsém fogadni, melynek polgárai közé örömet számítottam magamat. Fogadja stb. Andrássy“

— **A Hilária dalegylet** márcz. 2-dikán zártkörű dal- és táncszertelyt tart a redout teremben. Az este 7 órakor kezdődik, s előadtnak a következő darabok: 1. Népdal Zimaytól. 2. Der feine Wilhelm, von Schaffner. 3. Pu-ztai élet, Zimaytól. 4. Donau-Walzer, von Strauss, — mire a táncz veszi kezdetét.

— **A kolozsvári takarékpénztár** e hó 22-dikén (csütörtökön) tartja évi rendes közgyűlését.

— **A korcsolya-egylet** is közgyűlésezik febr. 20-dikán a városi nagyteremben s részvényes tagjait föl hívja, hogy minél számban jelenjenek meg a gyűlésen.

— **A császár öröksége.** Bécsben a napokban halt meg a kútygyministerium néhai portájának özvegye. Végrendeletében rokonainak 1500) frtot hagyományozott, 100 frtot pedig arra rendelt, hogy vegyenek rá bélyegest s egészék el a törvényesek előtt, azért, „mert boldogult férjem sok kegyében részesült a császár 6 felségének s szeretném hálámat kifejezni iránta, de nem illelék, hogy valamely legatum által tegyem azt.“

— **Tegnap Flottow örökség** dalműve: „Mártha vagy a richmondi vásár“ közé nély jóval kisebb számú közönség jelenlétében élvezhetőleg habár nem is oly sikerrel adatott, mint Török Miklós közlebbi jutalomjátéka alkalmával. A szereplők most is dícséretes buzgalmat fejtettek ki, különösen pedig: Gerecsné és Darai Károliana megérdemelt tapsokban részesültek. Török Miklósnak is igen szépen sikerült a borsdai, kevésbé mondhatjuk ezt Zajtongiról, kiknek felső hangjai nem csak fátolyoloztak, hanem erőtlének is voltak. A kar öszhangzó érzékét is igen megzavarta egy tulbuzgó kaidalnok.

— **A „természettudományi társulat“** igen korszerű és üdvös munkára vállalkozott. A föld jelesebb természettudományi műveit szándékozik magyar nyelven kiadni. A vállalat azonban csak akkor létesíthető tetemesebb áldozat nélkül, ha körülbelől 600 példány elkelele lesz biztosítva. Ez esetben a társulati tagok, három évi kötelezettség mellett 7 forint évdíjért a három évi cyclus alatt összesen 150 — 180 innyi 5—6 kötetre terjedő jeles természettudományi műveket kapnak. A nem tagok évenként 10 frt előfizetési díj beküldése és szintén három évre terjedő kötelezettség mellett részesülnek a társulat összes évi kiadványaiban, tehát a könyvelésen kívül még a „Természettudományi Közlöny“-ben is. Könyvtáruai uton e kiadványok nem lesznek kaphatók. A társaság egyelőre Balfour „Elemi természet“-ának, Cotta geologiai képeinek, Darwin „A fajok keletkezéséről“ írt művének, Helmholtz népszerű tudományos dolgozatainak, Huxley „az elemi életten köréből“ tartott előadásainak, Johnson „Hogy nő a vetés“, Kabseh „A föld növényzete“ s Locker „Elemi csillagtan“ című műveinek kiadására vállalkozik, főleg arra ügyelve, hogy az első három évi cyclus alatt a természettudományoknak lehetőleg minden ága képviselve legyen. Mihelyt 600 aláírás begyűl, a társulat választmányja azonnal munkához lát, hogy legalább egy kötet még az év folytán megjelenhessék. E derék vállalkozásra föl hívjuk olvasóink figyelmét, miután a természettudományok hazai közművelődésünknek nagyjelentőségű tényezői.

— **Az igazságügyiministeriumban** a Pest vidéki törvényszék elnökeinek azon panasza folytán, hogy Pestvármegye részéről működése ellen sok akadály gördítetik, azon indítvány tárgyalatik legújabbán, vajjon ne egy-ittessék-e a pest-vidéki törvényszék a pestvárosival.

— **A pesti egyetem** bölcsészeti kara kérvényt nyújt be a közoktatásiügyi miniszterhez, hogy B. Eötvös Loránd helyettes tanárt terhes tanárra nevezze ki a mennyiségtani természettanhoz.

— **Hévízen** e hó 13-dikán, nagy tüzvész pusztított. Leégett 14 gazda teljesen, kik közül csak öt volt biztosítva a Victoriánál. Elég baj, hogy nem több. — Ezen kívül még kisebb — nagyobb égések felől értesítenek bennünket Al-

vinczről, Rothbergről, Tahánról, Dáváról, Korneczelről, Gelenczéről, Borbarkról.

— **Richter Pesten** e hó 28-án új zenekari hangversenyt rendez, a nemzeti színházi zenekar közreműködésével. Ez uttal a „Meistersänger“-ből egy részt fog bemutatni, melyben Pauline Kvassayné asszony és Hajós ur fognak énekelni.

— **A gráciai** a sör miatt még mindig forrongásban vannak. Most tenyegető leveleket küldöznek a serfőzőkhöz, hogy lerombolják házaikat, ha a tarifát alább nem szállítják.

— **A budai** volt népszínház épületét e hó 16-án kezdték bontani, hogy helyére a vasutársulat palotája emelkedjék. Ez épülethez általában nagy idők emlékei fűződnek, mert nemcsak népszínház volt, hanem Mátyás korabeli épület is, mi azonban útjában állt a haladásnak: a pusztulástól nem menekedhetett meg.

— **A pesti** nemzeti színház homlokzatának s a szomszéd bérháznak kiépítésére nézve egy tervezet készítettett Orczy br., E tervezet szerint a színházi homlokzat és a melléképület négyemeletes lenne. A homlokzat művészi kivitelű ékítványokkal s domborművekkel láttatnék el. A színház belső részeit ezen átalakítás nem érintené. A bérház kiépítése körülbelől 400.000 forintba kerülne; ezen építkezés költsége a meglevő színházi vagyon által fődóztetnénk. A kiépített bérház a költségvetés szerint évenként nagy jövedelmet biztosítana a színháznak.

— **Báró Sina** bécsi palotájának egyik termét négy igen szép falfestmény fogja díszíteni. Két megfelelő festmény tárgya; az est és hajnal, antik: hellen fölfogásban lesz kidolgozva, az éj istennője, mint Luna leszáll, míg Eos fölemelkedik. A másik megfelelő két festmény tárgya: Prometheus, mint az égi szikra rablója és Dionysos, a mint Ariadnét megpillantja. Zeus és Here álomtól elnyomtatva, felhőkön nyugszanak, sőt Zeus sasa is elszenderült; a néma csöndben jön Prometheus, az emberiség jövője s szikrázó villámmal megtölti csövéit; Ariadné a tenger partján az álomisten térdén nyugszik; a borostyánnal övezett vig isten Satyr és Panther társaságában közeledik s megpillantja a szűzi lényt. A képen csodás báj ömlik el. Festője a nagytehetségű Berdelle Münchenben.

— **A „Wanderer“-t** herceg Czartorisky-tól az ó-cseh klub megvette.

— **A persa** sah eltörtelte a halálbüntetést s Teheranban egyetemet alapított.

— **A jezsuita** rendnek jelenleg 8837 tagja van, tehát 1837-tel több, mint tíz év előtt.

— **Honvéderoszi** napidíjak. A honvédelmi miniszterium utasítása folytán a honvéddandár-orvosok beteg honvédek vagy közös hadseregbeli katonák látogatásáért csak akkor tarthatnak igényt: napidíjra, ha a beteg az állomáson kívül fekszik. Ellenben szabadságos honvéderosok helyben egy látogatásért 18 krt, egy negyed mértföldnél nagyobb távolságban 56 kraj zártól egész 3 ft 36 krt fogadhatnak el a betegtől.

— **A francia** ex-császár. Napoleon volt császár veszedelmesen beteg Chislehurstban. Mint írják nem csak szembaja van, hanem régi betegsége is megújult, melynek folytán az ex-császár és környezete IV. Napoleon nevét kezd a jövőre támasztható igényeknél hangztatni. Az orvosok a császár baját komolynak állítják, mely a test végbomlásával ér véget.

— **A vezuv kitörése.** Nápolyi hírek szerint, a Vezuv főölcséreből a láng, mi már régebben nem jelentkezett, hatalmasan tör elé, mind a mellett remélik, hogy az égés rövid idő múlva véget ér.

— **A debreczeni** régi collegium épületét bontják. Sok emlék van kötve e helyhez, s méltó lenne leírását, vagy rajzát is az utókorra hagyni.

— **Verdi „Aida“** című új operáját e hó 12-kén adták először a milanoi Scaliban a legfényesebb eredménnyel. Verdinek harminc kétszer kellett egymásután a színpadon megjelenie s előadás végével a közönség egy egyiptomi styla arany jogarral tisztelte meg a maeztrot hasonlóval ahoz, melyet Aidában az egyiptomi király hord.

— **Gr. Pálffy János**, Pilotyuk a híres müncheni mesternek, sokat emlegetett „Nerojót“ mely a londoni kiállításon oly méltó feltűnést okozott, — hir szerint — a pesti nemzeti muzeumnak fogja ajándékozni.

— **Az államszámvizsgálók** kiadta a magyar korona országainak 1870-évi zárszámadását és az ahoz tartozó részletes jelentést az államvagyonról, az államadósságok ellenőrzéséről, s az azok körül szerzett számviteli tapasztalatairól.

— **Castellane** gróf lemondását, minthogy nem politikai okokból történt, a francia kormány nem fogadta el s mindössze csak hosszabb szabadságot adott a grófnak.

— **Nagy József**, Dobokamegye volt főügyésze, ügyvedi irodáját Szamosújvárt, saját

házánál, ujjalag megnyitotta, mint bennünket értesítenek.

— **Ministeri** képviselőjelöltek. A pécsi német lap értesülése szerint az ottani Deák-párt Bittó és Lónyay gróft szándékszik képviselőjelöltekül felléptetni.

— **A ministertanács** e hó 16-kán tartott üléseben az igazságügyiministerium által készített büntető eljárási novella került tárgyalásra, és a „P. L.“ értesülése szerint az lényegelen módosításokkal elfogadtattott.

— **Orlay „Attila halála nászjén“** című nagy olajfestményét, március 2-kán fogják Posten kisorsolni, a tiszta jövedelem egy részét pedig jótékony célokra fordítják.

— **Hány kivándorlott székely van?** A népszámlálás hivatalos adatai szerint a jelenlevő népmérség főösszege a székelyföldön 423.073 lélek. A külföldön és az osztrák tartományokban van 1.775 férfi és 1.437 nő, összesen 3.231 lélek. És ebből Oláhországban van 1694 férfi és 1432 nő, összesen 3126 lélek; míg más külsőországokban csak 105 tartózkodik. Megyék szerint Oláhországban van: Háromszékről (legtöbb) 1084 férfi és 635 nő, összesen 1719 lélek; Csíkszékből 592 férfi és 760 nő, összesen 1352 lélek; Udvarhelyszékről 16 férfi és 35 nő; összesen 51 lélek; Marosszékről 2 férfi és 2 nő, összesen 4 lélek; Aranyosszékről egy sincs. Tehát ebből látható, hogy Oláhországba legtöbb férfi Háromszékről és legtöbb nő Csíkszékből vándorol ki. E mellett keletfelé még Törökországban találunk a népszámlálási adatok szerint Háromszékről 13 férfit és 3 nőt, Maros- és Udvarhelyszékről 1—1 férfit, míg Bukovinában csak Udvarhelyszék Bözöd községéből van egy férfi. Idegen mindössze 248 van az egész Székelyföldön.

KÖZGAZDASÁG

Gabonaár Kolozsvárrt, február 15-én.

(Alsó a. mérő, középár.)

Tisztabúza 5 frt. 82 kr. Elegybúza 4 fr. 20 kr. Rozs 3 frt. 90 kr. Arpa 2 frt. 2 kr. Zab 1 frt. 70 kr. Törökbúza 4 frt. 2 krt. Pityóka 2 frt. 82 kr. Marhahús fontja 22 kr.

A beszterezeti piacz árai febr. 12. 1. mérő tisztabúza, auszti mérője, 5 ft 60 kr elegybúza 4 ft 80 kr., rozs 4 ft — kr., törökbúza — ft — kr., zab 1 ft 90 kr., széna mázsája 2 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 14 ft. — kr. marhahús fontja 18 kr., konyhalist 11 kr. — kr. borsó 20 kr., lencse 24 kr. paszuly 20 kr.

A dečzi piacz árai febr. 13. 1. auszti mérő tisztabúza 5 ft 60 kr. rozs 4 ft — k. elegybúza 4 ft 40 k. zab 1 ft 40 kr. Széna 2 ft. 40 k. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 ft — kr. Marhahús fontja 18 kr. Konyhaliszt 12 kr. Borsó mérője 4 ft 16 kr., lencse 20 k. 20 kr, paszuly — ft 20 kr.

A szamosújvári piacz árai febr. 12-ről alsó auszti mérője. Tisztabúza 5 ft. 50 kr. Rozs 3 ft 60 kr. Elegybúza 4 ft 26 kr. Zab 1 ft 60 kr. Széna köve 1 ft 90 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 14 ft — kr. Egy font faggyugyertya 40 k. Marhahús fontja 18 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr. Lencse kupája 20 kr Paszuly kupája 16 kr. Burgonya, mérője 2 fr — kr. Disznózsír fontja 70 kr.

Távirati tudósítás a becsi tőzsdéről.

Febr. 18 án 5%, Metalliques 100 fr 62.60 Kamat. — 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 71 15. 1860. Kölcsön 107. — Bankrészvény 746. Hitelintézetek részvények 348. frt. 353. — London 11 ft. 113.35. t 20 kr. Ezüst 111.75 Cs. kir. arany 5.42³/₁₀ Napoleondor 90.2 —

Urbári kötvények: Magyarországi 80. — Temesi 77.75. Erdélyi 75.50. Horvátországi 82.50

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Ertesítés.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek tudomására hozni, hogy a napokban friss Erfurti vetemény és virág-magvain megérkeznek, mikor is új árjegyzékem kibocsátatik.

Karváz Gyula.

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosújvár Deőre, mindennap reggeli 8 órakor. Deőről Szamosújvár Kolozsvárra, minden nap délutáni 1 órakor. 1 személy ára 30 font szabad podgyással Szamosújvárig 2 frt. 40 kr., Deősig 3 ft. 20 kr — Kolozsvárról Torda és Felvinczre naponta kétszer reggeli 7 óra és délutáni 4 órakor egy személy ára Tordáig 2 frt. Felvinczig első és közbelső 4 frt. hátulso coupe 3 frt. 60 kr. 30 font szabad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsvárra minden nap kétszer reggeli 5 óra és délutáni 6 órakor; a Kolozsvár és Felvincz közötti naponta gyors kocsi me-netek mindég a vonatok indulására érkeznek oda, és megérkezésük után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovat alatt közöltétekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

(3)

(8-*)

Javított VIDACS Ekék

Erdélyország gazdasági viszonyaihoz alkalmazva kaphatók:

Jankó Vincze gépgyárában**Kolozsvártn.**

Nagyobb eke ára	18 forint.
Kisebb eke ára	17 „
Eketaliga ára	10 „

Továbbá készen kaphatók:

Szóró és tisztító rosták	65 forintért.
Törökbuza fejtők	45 és 65 „

Megrendelések elfogadtatnak egyéb gazdasági gépekre is.

Ugyanott azonnal **bébe adható egy kisebbféle cséplőgép**, 3 hónapra 120 forintért.

Zongorák [76] [1-6]
a bécsi gyári áron adatnak,
jóságokért felelőssége
vállalok.

Demjén László
legújabb hangjegyek,
Ilyesági iratok és képes
könyvek minden kor
számára.
Ima- és ájtatossági
könyvek,
egyszerű, olcsó
nyomatott fénys
díszkötésben.
Iskolai
könyvek.

Kolozsvártn.

könyv-, mű-, hangjegy-kereskedés és zongora tár.

A legújabb könyvek azonnal kaphatók.
Megrendelések pontosan és azonnal teljesíthetnek.
vidékre is elküldhetek.

Használt zongorák 800 ft-tól 180 ft-ig.
Szűny zongora 300 ft-tól 450 ft-ig.
Pianók 350 ft-tól 450 ft-ig.
a legolcsóbb áron a minőség szerint.

A zámi birtokon

az első erdélyi vasút zámi állomásánál, a legnemesebb magról tenyésztett **gyümölcsfák, pulya-fák, pyramis alakú díszfák**, továbbá **szőlő-tőkék, feketefenyők, dugványok** sat. a legjutányosabb árakon és nagy készletben eladók.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **névjegyzék**, mely kívánatra megküldetik.**A zámi jószág-igazgatóság.****Legújabbban megjelentek**és **Stein János** könyvkereskedésében kapható:**ÖNÜGYVÉD**

vagy is gyakorlati útmutatás

mindennemű jogügyletek elintézésére és a közéletben előforduló okiratok s beadványok szerkesztésére

a legújabb törvények alapján,

különös tekintettel a királyi bíróságok szervezetére,

245 iromány-példával felvilágosítva

birák-, ügyvédek-, jegyzők- és felek használatára.

Irta Knorr Alajos, Pest 1872. Ára 2 ft 80 kr.

A római őssalkotmány jogtörténeti jelentőségében tárgyalva.

Irta Sággy Gyula, jogtudor. Ára 1 ft 50 kr.

ALPÁRI.

Költői regény hat könyvben. Irta Balogh Zoltán. Kiadja a Kisfaludy társaság. Ára 1 ft 20 kr.

Föld felett és víz alatt.

Regénykék Jókai Mórtól. Ára 1 ft 40 kr.

A BANDITA.

Spanyol regény. Irta id. Dumas Sándor. Két füzet. Ára 1 ft 40 kr.

Az új ipar-törvény.

Ára 30 kr.

Gazdasági népoktatás

a hazában s külföldön szerzett tanulmányok szerrint. Irta Molnár Aladár. Ára 60 kr.

A kereskedelmi szakoktatás.

Tekintettel a kereskedelmi tanintézeteknek jelenlegi állapotára s a nálunk létesítendő reformokra.

A m. tud. akadémia által koszoruzott pályamű.

Irta Matlekovits Sándor. Ára 1 ft 20 kr.

Az őszi gyakorlatok és a honvédség.

Irta Éber Nándor. Ára 90 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Honismeret.

Földrajzi és történelmi képek kérdések- és feleletekben.

Néptanodák számára írta **Ujassi Farkas.**

Ára kemény kötésben 40 kr.

Sajtó alatt van:**A királyhágón inneni rész****(Erdély)****községeinek betűrendes névtára.**

A legújabbban életbelépett kir. törvényszékek, járásbíróságok, adóhivatalok és utolsóposta megjelölésével.

A 10—11 nagyvire terjedő munkára előfizetést s aláírást **1 o. é. forint-jával** folyvást elfogad Stein J. könyvkereskedése.**MAGYAR POLGÁR NAGY NAPTÁRA**
1872-dik szökő évre.Szerkeszti **K. PAPP MIKLÓS.****TARTALOM:**

I. Naptárrész 1872-re. II. Szépirodalom, történet, természettudomány és közgazdasági rész. 1. A honvéd foglyok Szebenben. Költemény Medgyes Lajostól. 2. A kivégzett Tóók professor fogási naplója. Közl. K. Papp Miklós. 3. Toma, román népballada. Közl. Moldován Gergely. 4. Egy hadi ítélet 1849-ben, Koós Ferencztől. 5. Újabb adatok Lovassy László felségértési poréhez. Közl. K. Papp Miklós. 6. Tökölönyé zászlója, elbeszélés Lukácsfytól. 7. Fehér Anna, népballada, közli Lukácsfy. 8. Mirabeau halála Louis Blanc-tól, fordította a színműzők lapjából a „L'Homme”-ból Tussai. 9. Széchy Mária levélzárából (1668). Közl. Szilágyi Sándor. 10. Egy bál Mátyás királynál. 11. Egy román népvész naplója (1849-diki román népfelkelés történetéhez). Közl. K. Papp Miklós. 12. A Kossuth-banquet Washingtonban (1852). 13. Szent György helyettese Lengbeintől, fordította Szász Béla. 14. Egy léghajós. Elbeszélés Jókai Mórtól. 15. Bölcshád, Petrusz Jenőtől. 16. Az ó sáncz szorosa, Orbán Balázstól. 17. Dalok Jankához, Sám Lajostól. 18. Darwin elmélete, Herman Ottótól. 19. A kádicsfalvi malom Székely népballada. Közl. Szűcs Mihály. 20. A gazdálkodás- és takarékoságról, Janet Pál után Sám Lászlóné. 21. Nagypénteken, Indali Gy. 22. Nagy események dióhéjban. 23. Román népdalok. 24. A munkásokról, Sám Lászlótól. 25. Egy 1632-ik évi fali naptár, közli Jakab Elek. Egy igen érdekes esztétés 1563-ból, közli P. Szathmári Károly. 27. A hasznosról és a becsületről, Janet Pál után, Sám Lászlóné. 28. A természettudományok száz év előtt. 29. A csendesengeri vasút pályája. 30. A zsidók manúja. 31. Egy pár szó a komlótermelésről. 32. Szesz finomító gyárak felállítására. 33. A sajtókészítésről. 34. Pár szó a trágyahulladékról. 35. A méter-mérték és súlyrendsz. 36. Bélyegilletékek. 37. Távirtd. 38. Posta. 39. Vasúti menetrendek. 40. A Királyhágón inneni vásárok. 41. Teljes tiszti ezimtar a legújabb hivatalos adatok nyomán. 42. Hirdetések.

Tiszti ezimtaral 1 ft 30 kr.**Czimtar nélkül 1 ft.****Stein János**papir-, író-, rajz- és festészeti szerek
kereskedésében Kolozsvártn

főter 2-ik szám, a tanásház mellett

kaphatók:**Angol pergament-papírok,**

befőzendő gyümölcsök üvegeinek légmentes bekötésére, az eddig használt lantornánál sokkal olcsóbbak, tisztábbak és czélszerűbbek:

1 könyv (24 iv) 1 ft 30 kr., 1 ft 40 kr. 1 iv 5 kr., 7 kr., 10 kr.

Olaj-festményű tájképek

aranyozott keretekkel, havonkénti 1 ft részletfizetés mellett.

Ablak görfüggönyök**(Bonlette)**

a legnagyobb csinnal kiállítva, darabja 1 ft 30, 1 ft 50, 1 ft 80, 1 ft 90. a felfüggesztéshez szükséges szerkezet 55 kr.

Kárpit-papírok

a legújabb minták szerint, szobák és olaszfalak bevonására. Ára egy 12 bécsi rőföt tartalmazó tekercsnek 25 kr, 30 kr, 35 kr, 40 kr, 60 kr. Egy 20 ol fal-területtel bíró szobához 18 tekercs szükséges, ennek ára 25 kr-rel 4 ft 50 kr, az-az tetemesen kevesebbe kerül mint ugyan oly szobának bármily egyszerű kifestése.

Levélpapírok monogrammal:

100 finom levélpapir monogrammal 1 ft.

100 finomabb 1 ft 20 kr. 100 legfinomabb 1 ft 50 kr

100 finom vastag levélboríték 1 f. 100 legfinomabb 1 f. 20

100 finom vonalzott levélpapir monogrammal és 100

boríték, csinos tokban csak 1 ft 20 kr.

100 névjegy legfinomabb, fénytelen vagy fényezett papirosan 1 ft 20 kr.

Irodai és
üzgyszobai teljes felszerelvények, mézői és festészeti
minden kellekek, a legjobb minőségben a legjutányosb árakért

**Fénykép-Albumok, tollkésék, pénz-,
váltó-, szivar- és dohány-tárcák.**

(237)

(18-*)

**Vonalzott és bekötött kereskedelmi s üzleti
könyvek bizományi-, kész papir-zacsokknak pedig egyedüli raktára.**

Szivar-papírok, nagyban eladása gyári árért.

Árjegyzékek kívánatra ingyért és bérmentve küldetnek.